

Diarienummer M2017/01407/KI

20170929

Miljö- och
energidepartementet

Remiss av Klimatanpassningsutredningens betänkande SOU 2017:42 Vem har ansvaret?

IQ Samhällsbyggnad har inbjudits att lämna synpunkter på rubricerad remiss. Vi tackar för möjligheten och lämnar härmed följande synpunkter.

Fol-perspektivet saknas

Betänkandet har en tydlig avgränsning till att utreda juridiskt bindande ansvarsfrågor rörande bebyggelse och byggnader. En avgränsning är naturligtvis nödvändig, men vi anser att några viktiga perspektiv saknas. Vi saknar till exempel resonemang om angelägna kunskaps- och utvecklingsbehov och referenser till aktuella satsningar på forskning och innovation som kan bidra till nya angreppssätt för hur kommunerna väljer att möta behov av klimatanpassningsåtgärder.

En av vår tids stora utmaningar är klimatiförändringar och dess effekter, som ställer nya och högre krav på anpassning av den bebyggda miljön liksom av hanteringen av vatten och avlopp med mera. För att lösa stora och angelägna samhällsutmaningar krävs ett brett angreppssätt och en bred samverkan. Forskning och innovation (FoI) är här viktiga pusselbitar för att nå framgång.

Som ett exempel på områden där FoI-perspektivet bör finnas med kan tas att utredaren bedömer, baserat på framtaget underlag, att endast 10 procent av landets kommuner har tagit fram handlingsplaner för anpassningsåtgärder. Här finns en stor potential forskningen att bidra med ett kunskapsunderlag som stimulerar till nytänkande och radikala lösningar. Ett annat exempel är den komplexa frågan om dagvattenhantering i urbana sammanhang där det krävs samverkan mellan olika aktörer. Här är ökad kunskap om innovationsledning i offentlig sektor angeläget och tillämpbart.

Testbäddar och piloter behövs

Den forskningspolitiska propositionen¹ innehåller stora satsningar på test- och demonstrationsmiljöer. I ett underlag till propositionen² lyfter även IQ Samhällsbyggnad behovet av stöd till tester, demonstrationer och experiment. Inom området klimatanpassning är potentialen för att nyttja test, demonstrationer och experiment för att hitta nya innovativa

¹ Regeringens proposition 2016/17:50. Kunskap i samverkan – för samhällets utmaningar och stärkt konkurrenskraft

² http://www.iqs.se/library/1088/foi_inspel_2016_iqs_151102_webb.pdf

lösningar, som i förlängningen kan bidra till nya exportmöjligheter av tjänster, produkter och kunnande, stor.

Särskilt i förhållande till framtida dagvattenhantering finns stora behov och goda förutsättningar att testa nya lösningar, bygga pilotanläggningar och testbäddar. Framtida förtätningar av bebyggelsen och därmed ökad hårdgjord yta i kombination med ökad nederbörd ger incitament till nytänkande då befintliga dagvattensystem i många fall är överbelastade.

Utredaren föreslår att ökade krav ska ställas på kommunerna att på ett tidigt stadium analysera vilken mark som är lämplig att bebygga och identifierar olämplig mark. Vi föreslår att kommunerna också bör kunna söka medel om att göra pilotstudier och skapa testbäddar i särskilda lägen.

Utöka Boverkets uppdrag ytterligare

Vi ställer oss positiva till att utredningen föreslår att Boverket – med bistånd av SMHI, SGI, MSB och länsstyrelserna – får ett utökat uppdrag att vara samordnande myndighet för klimatanpassning i förhållande till bebyggd miljö. Särskilt positivt är att uppdraget till Boverket även omfattar att samordna det underlag som expertmyndigheterna och forskningen kan tillhandahålla om klimateffekter och klimatanpassning för bebyggelse. Utredningens förslag innebär att ett kunskapscentrum kan skapas.

I den problembild som betänkandet målar upp är kunskapen idag splittrad på flera olika expertmyndigheter, samordning saknas och kunskapsunderlaget är inte tillgängligt för kommuner. Vi saknar här ett resonemang om hur insamling, samordning av ny kunskap från forskning och pilotprojekt ska ske och tillgängliggöras i olika sammanhang. Detta uppdrag borde läggas till Boverkets ansvar för att samla befintlig kunskap.

Fol som en del av kommunernas verksamhet

Det är angeläget att se klimatanpassningsåtgärder i ett större sammanhang, med åtgärder som syftar till att begränsa klimateffekter som en del av stadsutveckling och stadsplanering. Här kan en uppkoppling mot pågående kunskapsutveckling inom och utanför akademien bidra med inspiration och vidgade perspektiv.

Vi vill vidare uppmärksamma den nya rörelse i städernas klimatarbete som utmärks av en markant ökning av olika former av experiment i syfte att angripa komplexa utmaningar som led i en omställning till hållbara städer. Denna rörelse understöds av bland annat Vinnova i satsningar på utmaningsdriven innovation och av det europeiska forskningsprogrammet JPI Urban Europe. Vi saknar detta perspektiv i betänkandet.

Eva Schelin

VD IQ Samhällsbyggnad

Om IQ Samhällsbyggnad

IQ Samhällsbyggnad är en unik medlemsorganisation för företag och organisationer i samhällsbyggnadssektorn som är intresserade av forskning och innovation. Vi kombinerar forsknings- och innovationsfrågor med gränsöverskridande samverkan och verkar i skärningspunkten mellan näringsliv, politik, civilsamhälle och akademi. Tillsammans skapar vi i IQ Samhällsbyggnad samhällsnytta genom ökad kompetens och fler innovationer inom samhällsbyggandet. Vi gör detta genom att i tät dialog med våra medlemmar och det omgivande samhället:

- Påverka och initiera forskning och innovation
- Samla och mobilisera sektorn
- Leda och samordna forskningsprogram och utvecklingsprojekt
- Främja nyttiggörande

Då IQ Samhällsbyggnad är en organisation med bredd – med drygt 110 medlemmar från hela samhällsbyggnadssektorn – för vi hela sektorns talan när det gäller FoI-frågor. Förankringen inom branschorganisationerna är därtill mycket god, och med tanke på den mängd aktörer som dessa organisationer i sin tur företräder, kan IQ Samhällsbyggnad indirekt sägas företräda långt fler medlemmar än de 110 aktörerna. Läs mer om oss på www.iqs.se.